

**Петровський О.О., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії*
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Інноваційна діяльність: трактування у нормативних актах

Застосування положень законодавчо-нормативних актів у господарській практиці виступає одним з методів державного регулювання економіки. Важливою сферою, яка потребує створення прозорих «правил гри», чіткої державної політики, є інноваційна сфера. Як доведено статистичними спостереженнями ті країни, які створили найсприятливіші умови для інноваційного розвитку, наразі мають і більший ВВП на душу населення. Причинно-наслідкові зв'язки між інноваційною активністю країни підтверджені визначенням тісного кореляційного зв'язку між рівнем інноваційного розвитку країни, який було оцінено на основі показника глобального інноваційного індексу (Global Innovation Index), та рівнем загального економічного розвитку, який оцінювався за допомогою показника обсягу ВВП на душу населення [1].

Процеси генерування інновацій є витратними, більш того, сфера фундаментальних досліджень відноситься до сфери з позитивними екстерналіями, що, як визнано світовою економічною наукою, потребує державної підтримки. Умовою прозорості та ефективності реалізації державних програм у сфері інноваційної діяльності є чітке визначення змісту останньої. Ми провели аналіз законодавчо-нормативних актів з питань інноваційної діяльності. Зокрема, Законів України «Про інноваційну діяльність» від 04 липня 2007 р. № 40-IV, «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. Ці законодавчі акти визначають «правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом» [2, 3].

У Законі України «Про інноваційну діяльність», остання розглядається як «діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [2]. Фактично за цим визначенням діяльність у науково-дослідній сфері не відноситься до інноваційної.

У Законі України «Про інвестиційну діяльність» зміст інноваційної діяльності уточнено як однієї із форм інвестиційної діяльності, основним завданням якої є використання здобутків науково-технічного прогресу для виробництва і соціальної сфери, що містить наступні складові: випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технології; прогресивні міжгалузеві структурні зрушення; реалізація довгострокових науково-технічних програм з великими термінами окупності витрат; фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил; розроблення і впровадження нової, ресурсощадної технології, призначеної для поліпшення соціального і екологічного становища [3]. Незважаючи на більш

* Науковий керівник – В.М. Онегіна, доктор економічних наук, професор

широке трактування інноваційної діяльності у цьому законодавчому акті, зміст останньої не розкривається у всьому його різноманітті та всіх етапах інноваційного процесу.

Експертами Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) розроблені та застосовуються Рекомендації (Керівництва) зі збору та подання даних про дослідження й експериментальні розробки. У Керівництві Фраскатті (2015) не було уточнено зміст інноваційної діяльності [6]. У Керівництві ж Осло (2018) інноваційна діяльність розглядається як ряд (серія) дій, що здійснюються з наміром розвитку інновації, для чого можуть знадобитися спеціальні ресурси та участь у конкретних заходах, включаючи політику, процеси та процедури [6]. Зміст інноваційної діяльності в сфері бізнесу, за цим документом, включає всі види діяльності з розвитку, а також пов'язані з ними фінансову та комерційну діяльність, які мають призвести до інновацій. Перелік цих видів діяльності передбачає: дослідження та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР); інженерну, дизайнерську та іншу творчу діяльність; діяльність у галузі маркетингу та розвитку брендингу; діяльність, пов'язану з інтелектуальною власністю; заходи щодо навчання співробітників; розробку програмного забезпечення та роботу з базами даних; діяльність, пов'язану з придбанням чи орендою матеріальних активів; діяльність з управління інноваціями [6].

Таке трактування інноваційної діяльності є ширшим порівняно з положеннями законодавства України, але не враховує комерціалізацію інноваційної продукції. Порівняння положень вітчизняних законодавчих актів із методичними рекомендаціями стосовно трактування термінів інноваційної діяльності Міжнародних організацій свідчить про розбіжності між положеннями українського законодавства і міжнародних документів, частковість та неповноту ознак інноваційної діяльності. На недосконалість вітчизняного законодавства у сфері інноваційної діяльності вказували вже науковці [6], але майже десять років поспіль ситуація не змінилася.

Отже, для перетворення державної інноваційної політики у вагомий чинник інноваційного зростання необхідно ввести зміни та доповнення у законодавчі акти, які регулюють відносини у сфері інноваційної діяльності, привести їх у відповідність до світової практики, а також до сучасних умов розвитку глобальної економіки та інноваційних екосистем.

Список використаних джерел:

1. Global Innovation Index 2020. Report / Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf 2. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04 липня 2007 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>. 3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>. 4. OECD (2015). Frascati Manual 2015. Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research, and Experimental Development. OECD. Paris. URL: <https://www.oecd.org>. 5. OECD, EU (2018). Oslo Manual. OECD/ European Union. 2018. URL: <https://www.oecd.org> 6. Онегіна В.М.,

Луньова В.А. Стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств: Монографія. Харків: ТОВ «Смугаста типографія», 2016. 255с.

**Пилипець С.І. здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії*
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна**

Засади формування організаційно-економічного механізму розвитку сільських територій

Сучасний стан розвитку сільських територій України зумовлює необхідність застосування системи заходів спрямованих на формування ефективного механізму їх функціонування. Сільське господарство України, незважаючи на війну та зниження обсягів виробництва, навряд втратить статусу локомотиву національної економіки. Крім того, блокування експорту показало роль вітчизняного АПК у забезпеченні продовольчої безпеки світу [1, с. 173].

Побудова організаційно-економічного механізму розвитку сільських територій має відбуватись на основі стратегічних програмних документів, що визначають та затверджують пріоритетні напрямки і базуватись на концепції сталого та збалансованого розвитку усіх сфер соціально-економічного, політичного і культурного життя.

Організаційно-економічний механізм розвитку сільських територіальних громад має уособлювати в собі сукупність економічних й організаційних методів, способів, форм, інструментів та важелів впливу на економічні відносини та відображати внутрішні інтеграційні процеси з метою забезпечення фінансової спроможності сільських громад, враховуючи альтернативні варіанти модернізації їх інфраструктури на інноваційній основі[5, с. 258].

Враховуючи специфіку реалізації такого механізму в сільській місцевості, ми приходимо до висновку, що на даний час досягти розвитку усіх зазначених сфер не вдається, саме через відсутність розуміння стратегічних напрямів новостворених громад чи некоректного вибору пріоритетів, непрофесійність управлінського персоналу та неузгодженості законодавчих та нормативно-правових актів. Що і викликає необхідність пошуку та формування ефективних механізмів функціонування та розвитку сільських територій України.

Зауважимо, що для підвищення доходів сільського населення, як одного з головних завдань державної політики розвитку сільських територій необхідно побудувати систему відносин з чітким розмежуванням функцій та повноважень між різними рівнями управління та визначенням відповідальності, оптимальному забезпеченні населення соціальними послугами, залученні жителів сільських громад до прийняття управлінських рішень [5, с. 2892].

Значної уваги в даному аспекті слід приділити новоствореним у процесі реформування громадам, що пояснюється рядом факторів, зокрема відсутністю

* Науковий керівник – В.М. Герзанич, к.е.н., доцент